

Dosarul nr.3ra-119/23
2-2103641-01-3ra-28012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Toporaș Rodica împotriva Direcției Generale Asistență Socială a Consiliului mun.Chișinău și Direcției Asistență Socială sect. Ciocana cu privire la constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii cu privire la acordarea ajutorului social și obligarea soluționării cererii privind acordarea ajutorului social,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie și menținută hotărârea din 18 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 10 martie 2021, Toporaș Rodica a depus cerere de chemare în judecată, în procedura de contencios administrativ, împotriva Direcției Generale Asistență Socială a Consiliului mun.Chișinău și Direcției Asistență Socială sect. Ciocana cu privire la constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii cu privire la acordarea ajutorului social și obligarea soluționării cererii privind acordarea ajutorului social.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 06 ianuarie 2021, prin intermediul poștei electronice, a depus la Direcția Asistență Socială sect. Ciocana cerere, solicitând acordarea ajutorului sociale pentru perioada rece a anului.

La 12 februarie 2021, a recepționat înștiințarea nr.413 din 11 februarie 2021 a Direcției Asistență Socială sect. Ciocana, prin care i s-a comunicat că cererea sa înregistrată cu nr.T-6392/21 din 06 ianuarie 2021 este incompletă și că pentru examinarea ulterioară a acesteia este necesar să prezinte până la data de 24 februarie 2021 următoarele acte prevăzute de pct.27 din Regulamentul privind acordarea

Serviciului social de suport monetar familiilor/persoanelor defavorizate, aprobat prin decizia nr.6/11 din 04 octombrie 2018 a Consiliului mun.Chișinău, și anume: copia buletinului de identitate; copia certificatului de dizabilitate; copia legitimației de pensionar; Forma 0-70 (original) – filă; certificatul privind componența familiei (original); alte acte după caz.

Luând cunoștință cu răspunsul nr.413 din 11 februarie 2021 a Direcției Asistență Socială sect. Ciocana, reclamanta a constatat că, autoritatea emitentă a examinat cererea din 06 ianuarie 2021 cu încălcarea prevederilor art.9 alin.(1) și (2), art.11 alin.(1) lit.b), art.66 alin.(1) lit.b), art.72 alin.(1) art.73 alin.(1) și (5), art.77, art.64 alin.(1) și art.66 alin.(1) și (2) lit.c) din Codul administrativ.

Toporaș Rodica a subliniat că, la cererea din 06 ianuarie 2021 a anexat toate actele necesare, și anume: copia buletinului de identitate; copia certificatului de dizabilitate; copia legitimației de pensionar; Forma 0-70– filă; certificatul privind componența familiei.

Cu toate acestea, însă, Direcția Asistență Socială sect. Ciocana, contrar prevederilor legale, nu a dat răspuns la cererea sa în termenul legal, or, potrivit plicului poștal răspunsul la cererea din 06 ianuarie 2021 a fost expediat abia la 12 februarie 2021, peste termenul de 30 de zile.

Mai mult ca atât, Direcția Asistență Socială sect. Ciocana în răspunsul său nici nu s-a expus referitor la acordarea ajutorului social pentru perioada rece a anului, ci doar asupra acordării a suportului monetar familiilor/persoanelor defavorizate.

Consideră că, prin acțiunile Direcției Asistență Socială sect. Ciocana i s-a cauzat un prejudiciu material prin neacordarea la timp a ajutorului social pentru perioada rece a anului.

În contextul enunțat, Toporaș Rodica a solicitat admiterea acțiunii, constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii din 06 ianuarie 2021 privind acordarea ajutorului social pentru perioada rece a anului și obligarea Direcției Asistență Socială sect. Ciocana de a soluționa cererea privind acordarea ajutorului social pentru perioada rece a anului.

La 01 aprilie 2021, Toporaș Rodica a depus cerere de chemare în judecată concretizată, prin care a specificat că calitatea de pârâtă împotriva căreia formulează pretențiile din acțiune este Direcția Asistență Socială sect. Ciocana (f.d.33-34).

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Toporaș Rodica.

La 29 noiembrie 2021, cu respectarea prevederilor art.232 alin.(1) din Codul administrativ, Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie, a depus apel împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, iar la 28 ianuarie 2022, cu respectarea prevederilor art.232 alin.(2) din Codul administrativ, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii în sensul formulat.

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie și menținută hotărârea din 18 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de respingere a acțiunii prin faptul că, din actele cauzei rezultă că, Direcția Asistență Socială sect. Ciocana nu a soluționat cererile depuse de Toporaș Rodica privind acordarea ajutorului social pe perioada rece a anului și acordarea ajutorului social monetar persoanelor defavorizate, deoarece nu a fost prezentat întreg setul de acte prevăzute de lege.

Instanțele de judecată au considerat neîntemeiat argumentul reclamantei precum că cererea din 06.01.2021 nu a fost soluționată în termen legal. Or, art.64 alin.(2) din Codul administrativ cert stabilește că, refuzul de a primi sau a examina o cerere se consideră drept respingere a cererii. Aceeași regulă se aplică și în cazul nesoluționării unei cereri în termen legal.

Prin urmare, în cazul în care reclamanta a considerat că nu a primit în termenul legal răspuns la cererea din 06.01.2021, aceste circumstanțe urmau a fi apreciate ca o respingere a cererii.

Instanțele de judecată au constatat că, la 11 februarie 2021 Direcția Generală Asistență Socială și Sănătate a Consiliului mun. Chișinău a expediat totuși în adresa Rodicăi Toporaș un răspuns la cererea din 06 ianuarie 2021, în care a invocat expres că pentru determinarea ajutorului social/ajutor pentru perioada rece a anului Toporaș Rodica urma să depună o cerere, completată pe suport de hârtie, conform anexei nr.1 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008, la asistentul social din cadrul structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai, cu anexarea actelor confirmative.

Instanțele de judecată au rezumat că, deși Toporaș Rodica consideră că Direcția Asistență Socială sect. Ciocana a eliberat răspunsul din 11 februarie 2021 cu încălcarea termenului legal, totuși acest fapt nu înseamnă că solicitanta este scutită de necesitatea respectării procedurii de depunere a unor astfel de cereri, reglementată de HG nr. 1167 din 16.10.2008.

Mai mult ca atât, art.2 din Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic definește noțiunea de *document electronic* - informație în formă electronică, creată, structurată, prelucrată, păstrată și/sau transmisă prin intermediul computerului sau al altor dispozitive electronice, semnată cu semnătură electronică în conformitate cu prezenta lege.

Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul invocat de apelanta Toporaș Rodica precum că a prezentat tot setul de acte necesare la cererea din 06.01.2021, fapt confirmat prin Ordinul nr.7 din 15.02.2021, prin care i s-a acordat ajutor monetar în sumă de 500 de lei.

Or, ordinul nominalizat a fost emis în baza Legii asistenței sociale nr.547/2003 și Regulamentului cu privire la stabilirea și acordarea ajutorului material persoanelor/famiiliilor defavorizate din municipiul Chișinău, aprobat prin decizia

Consiliului mun. Chișinău nr.2/8 din 20.11.2019, care nu prevede expres necesitatea prezentării actelor pe suport de hârtie.

Instanțele de judecată au reținut că, în răspunsul Direcției Asistență Socială sect. Ciocana din 11 februarie 2021, s-a indicat că cererea Rodicăi Toporaș nu poate fi examinată în partea cerințelor privind acordarea ajutorului material care sunt reglementate de Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008, întrucât art.6 lit.a) (în redacție la data depunerii cererii), stabilea expres că, pentru determinarea dreptului la ajutor social și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului, solicitantul poate opta pentru una dintre metodele ce urmează: a) să depună o cerere, completată pe suport de hârtie (în continuare – cerere), conform anexei nr.1 la prezentul Regulament. Iar, lit. b) din același articol ca alternativă prevedea că solicitantul poate opta: b) să solicite reprezentantului structurii teritoriale de asistență socială înregistrarea cererii, în format electronic, în baza datelor declarate verbal, conform secțiunii 12 al prezentului Regulament.

Instanțele de judecată au precizat că, modalitatea în care a fost depusă cererea de către Rodica Toporaș nu corespundea niciuneia din aceste metode, fapt care a fost apreciat de autoritatea publică pârâtă ca neconformarea de către solicitant a prevederilor legale care reglementează procedura depunerii cererii de acordare a ajutorului material.

În contextul expus, instanțele de judecată au considerat ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de Toporaș Rodica.

La 14 noiembrie 2022, Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 04 ianuarie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, menționând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Recurenta a menționat că instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că Direcția Asistență Socială sect. Ciocana nu i-a dat răspuns la cerere sa din 06 ianuarie 2021 în termenul legal și nici nu s-a expus pe marginea solicitării sale privitor la acordarea ajutorului social pentru perioada rece a anului.

Iar, prin acțiunile autorității emitente i s-a cauzat un prejudiciu material prin neacordarea la timp a ajutorului social pe perioada rece a anului și acordarea ajutorului material pentru tratamentul de recuperare.

Consideră ca fiind eronate concluziile instanțelor ierarhic inferioare precum că, cererea din 06 ianuarie 2021 era incompletă, la care nu au fost anexat toate actele necesare, or, din probele administrate, se atestă că la cererea respectivă, expedită prin

poșta electronică, au fost anexate toate actele prevăzute de lege pentru acordarea ajutorului social pretins.

Acest fapt, se confirmă și prin ordinul nr.7 din 15 februarie 2021 prin care i s-a acordat ajutorul monetar în sumă de XXXXX de lei, solicitat prin cererea din 06 ianuarie 2021.

În viziunea recurente este eronată și concluzia instanței de apel precum că cererea din 06 ianuarie 2023, depusă la poșta electronică, nu a fost semnată cu semnătură electronică după cum prevede legislația în vigoare, deoarece acest argument nu a fost invocat de Direcția Asistență Socială sect. Ciocana și Direcția Generală asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău atât la etapa examinării cererii prealabile, cât și la etapa examinării cauzei în fond și apel.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 octombrie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei atestă că copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată reprezentantului recurente Toporaș Rodica, avocatul Jereghi Anatolie la 26 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la dosar (f.d.155-155 verso).

Totodată, din materialele dosarului rezultă că, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost notificată reprezentantului recurente Toporaș Rodica, avocatul Jereghi Anatolie la 22 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.156).

Astfel, recursul (inițial și cel motivat) a fost depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie, cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ.

La 30 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, a expediat în adresa Direcției Asistență Socială sect. Ciocana și Direcției Generale asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău copia recursului (inițial și motivat) depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, fapt ce se confirmă prin scrisoarea, anexată la actele cauzei, cu toate acestea intimații nu au depus referințe (f.d.171).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată remarcă că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale

procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (*cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39*).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A*).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie,.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Toporaș Rodica, reprezentată de avocatul Jereghi Anatolie, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron